

Paloheinänhuipun frisbeegolfrata

Idea frisbeegolfradasta Keskuspuistoon on tullut helsinkiläisiltä OmaStadi-ehdotuksena, jonka asukkaat äänestivät toteutettavien hankkeiden joukkoon 583 äänellä vuonna 2021.

Keskuspuisto on tärkeä luontoalue Helsingissä ja samalla asukkaille rakas virkistytymisalue. Paloheinänhuippu on vuonna 2012 lainvoimaiseksi tulleessa asemakaavassa osoitettu liikuntapuistoksi (asemakaavamerkintä VU, urheilu- ja virkistyspalveluiden alue).

Paloheinänhuipun täyttömäeltä ei ole tunnistettu arvokkaita luontokohteita, joten se soveltuu frisbeegolfradan sijainniksi paremmin kuin muut Keskuspuiston alueet.

Suunnitelma laadittiin vuorovaikutteisesti kaupunkiympäristön toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan asiantuntijoiden kanssa. Suunnittelun aikana järjestettiin suunnittelukokouksia ja yhteisiä maastokäyntejä.

Palautteet suunnitelmaluonnoksesta (VIO 6268)

Tähän muistioon on kerätty tiivistelmä suunnittelun aikaisesta vuorovaikutuspalautteesta.

Suunnitelmaluonnos oli esillä Helsingin kaupungin **Kerrokantasi**-verkkopalvelussa 3.11. - 22.11.2022 välisen ajan.

Lisäksi suunnitelmaluonnoksesta ja sen kommentointimahdollisuuksista tiedotettiin seuraavasti:

- Kaupunkiympäristön sosiaalisen median kanavat (Face Book ja Twitter), Stadi-luotsien Face Book -kanavat
- Maastotiedotteet Paloheinässä

Kerrokantasi-kyselyyn saatiin runsaasti mielipiteitä, jopa 608 kappaletta. Esillä olleeseen suunnitelmaluonnokseen sekä kyselyyn ja siihen saatuihin mielipiteisiin voi tutustua kerrokantasi.hel.fi nettisivuilla, jossa se on esillä muiden päättäneiden kyselyjen joukossa: <https://kerrokantasi.hel.fi/frisbeegolfrata>

Kerrokantasi-kyselyn lisäksi palautetta on saatu suoraan sähköpostilla **3 kpl**, kaupungin palautejärjestelmässä **1 kpl** ja aiheesta on kirjoitettu paikallislehdessä. Sähköpostilla ja palautejärjestelmällä tulleet palautteet ja vastaukset on koottu tämän muiston loppuun oman otsikon alle. Yksi pitempi sähköpostipalaute ja vastaukset siihen on lisätty tähän asiakirjaan omana liitteenään.

Luonnosvaiheen edetessä otetaan asukaspalaute huomioon mahdollisuuksien mukaan. Puistosuunnitelma valmistuu vuoden 2023 alussa, ja kaupunkiympäristölautakunnan käsittely pidetään tammikuussa 2023. Rakentaminen alkaa aikaisintaan 2023.

Suunnitelmaluonnoksesta saadut palautteet aihepiireittäin

KerroKantasi-kyselyn 608 palautteesta noin 60 % osuus oli selkeästi kielteisiä ja 20 % osuus myönteisiä. Loput olivat neutraalimpia vastauksia: kysymyksiä ja kommentteja suunnitelmaan tai toisten kommentteihin.

Alla on esitetty suunnitelmaluonnoksista saadut palautteet aihepiireittäin jaoteltuna sekä ohjausryhmän vastaus palautteen huomioimisesta.

Frisbeegolfrata Paloheinänhuipun liikuntapuistoon

Palaute:

Hankkeen esittelyn pääsivulle tuli kaikista annetuista kommentteista reilusti yli puolet, 366 kommenttia, joista noin kaksi kolmasosaa oli hanketta vastustavia, noin yksi viidesosa puolustavia ja loput olivat neutraaleja kysymyksiä ja vastauksia muiden kommentteihin. Vastustavissa kommentteissa ollaan pääasiassa huolissaan 18 väyläisen frisbeegolfradan mahtumisesta Paloheinän huipulle, radan sopimisesta jo valmiiksi kovasti suosituille kuntoilu- ja ulkoilualueelle sekä radan aiheuttamista uhista alueen luonnolle. Lisäksi palautteissa esitetään huolenaiheena alueen uusien käyttäjien aiheuttama ajoneuvoliikenteen lisääntyminen Paloheinän alueella, ja lisätarve uusille pysäköintipaikoille alueella. Rataa puoltavissa kommentteissa rataa toivotaan alueelle hartaasti, ja iloitaan siitä, että suosiotaan kasvattavalle harrastukselle saadaan täyspitkä rata julkisten liikenneyhteyksien varrelle.

Lainausotteita palautteista:

Palaute ” Paloheinän mäki on mielestäni loistava paikka frisbeegolfradalle ja täydentää hyvin alueen ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksia. Friiba on saavuttanut viime vuosina suurta suosiota, etenkin nuorten keskuudessa, joten mielestäni on aivan aiheellista, että kysyntään vastataan ja tännekin saadaan kunnan rata! Paloheinän lähialueella on todella paljon ulkoiluun soveltuvaa maastoa, pururatoja ja polkuja, joten en todellakaan usko, että kaikki liikkujat eivät alueelle mahtuisi, vaikka rata Paloheinään tulisikin.

Suunnitelma on sovitettu alueelle aika hyvin ja väylät hyödyntävät hyvin olemassa olevia avoimia alueita, joten aika vähäiset ovat radan vaikutukset puustoon. Muutama metsäväylä suunnitelmassa näyttää olevan, mutta hyvällä suunnittelulla väylät voidaan sovittaa paikalle olevan luonnon ja puuston ehdoilla. Radalla näyttää olevan kivasti erityyppisiä ja -tasoisia väyliä ja soveltuu varmasti kaiken tasoisille pelaajille!

Pääosin väylät ovat mielestäni hyvin sijoitettu ja heittosuunnat ovat pois päin hiekkateiltä ja pururadoilta. Väylät 10, 11 ja 12 pistävät kuitenkin vähän silmään, koska ne ovat aika lähellä pururatoja. Varsinkin väylällä 11 alamäkeen heitettäessä, kiekko saattaa helposti lipsahtaa pururadalle ja aiheuttaa turvallisuusriskin. Kokenut ratasuunnittelija osaa varmasti ottaa tämän huomioon. Kannatetaan :).”

Palaute ” Hieno homma, frisbeegolf sopii hyvin Paloheinään! Pulkkamäestä vaan talveksi kori pois, ja väylien sijoittelu ulkoiluväyliä vältellen niin hyvä tulee.”

Palaute ” Hienoa, että tulee uusi rata Helsinkiin! Näitä ei ole liikaa, vaan radoille on hyvin usein jonoa. Suosittuna lajina tuo ulkoilemaan monia sellaisia, jotka eivät muuten oikein harrastaisi liikuntaa ainakaan ulkoilmassa. Luonnossa liikkumisella on tutkitusti ja kiistatta paljon positiivisia vaikutuksia mielenterveydelle, joten tällä ylläpidetään monen mielenterveyttä. Laji ei saastuta ja sopii eri kuntoisille harrastajille. Plussana Paloheinän hyvä saavutettavuus verrattuna moneen muuhun rataan.”

Palaute ” Paloheinän erityisyys liikuntapaikkana tulee säilyttää. Tuomalla sinne frisbeegolfrata se joutuu väistämättä konfliktiin muiden lajien kanssa. Olen varma,

Ma403-35_Vuorovaikutusmuistio.doc

että suurin osa ulkoalueiden nykyisistä käyttäjistä ei ole kuullutkaan tästä kyselystä ja jos voisivat äänestää, äänestäisivät tämän esityksen kumoon selkeästi. Nyt valoja päälle sinne päätöksentekijöille. Enkä luontoarvoista ehtinyt edes puhua.!”

Palaute ” Paloheinän lähellä asuvana ja mäessä viikottain käyvänä vastustan ehdotusta jyrkästi. Frisbee golf radalle ja sen lähetyville ei enää lapsi perheenä uskalla mennä, lapset nauttivat Paloheinän mäestä juosten ja pyöräillen, leikkipuistossa käyden sekä aikamäki pyöräreittejä laskien, niin kuin itsekin. Ehdotus on mennyt läpi virheellisen kyselyn perusteella, frisbee golf rata Keskuspuistoon on toki kannatettava ajatuksena, mutta ehdottomasti ei Paloheinän mäen yhteyteen, jota käyttää iso osa alueen asukkaista.”

Palaute ” Ei todellakaan tarpeen tuottaa mitään ratoja paloheinään. Menkää paikan päälle katsomaan ruuhka-aikoina. Ei onnistu kiekkojen heitot turvallisesti.”

Palaute ” Ehdottomasti EI! Paloheinän ja Keskuspuiston luontoa ei saa enää tuhota! Kiekkojen heittäminen näin suosituilla ulkoilualueella on lisäksi vaarallista - se on koettu jo Siltämäessäkin! Pyöräillessä ulkoiteita pitkin Siltämäessä kiekot lennähtelevät päätä hipoen - siis silloin, kun siellä sattuu heittäjiä olemaan. Ei tunnu ruuhkaa olevan? Miksi uusi rata pitäisi saada näin lähelle?”

Vastaus:

Frisbeegolf ratojen lisäämisestä Helsinkiin tulee jatkuvasti valtavasti toiveita liikuntapalvelukokonaisuudelle. Sopivien paikkojen löytäminen erityisesti 18 väyläisille, täysimittaisille radoille on kuitenkin todella hankalaa, sillä frisbeegolf radat vaativat paljon tilaa. Tämän toteutettavaksi äänestetyin frisbeegolf rata keskuspuistoon -OmaStadi-hankkeen myötä yritettiin löytää hanke-ehdotuksen mukainen paikka. Rata sopii luontevasti Paloheinänhuipulle, koska se on liikuntapuistotoiminnoille varattu ja sieltä löytyy suuri avoin tila, jota voidaan hyödyntää väylien sijoittelussa.

Lisäksi Paloheinänhuippu on harvoja alueita Keskuspuistossa, jossa on valmiiksi avoimia alueita ja harvennettua nuorta istutusmetsää, joten väylien takia ei tarvitse kaataa täysikasvuista puustoa. Helsingin kaupunkirakenteen tiivistyessä käyttöpaine viheralueita kohtaan kasvaa jatkuvasti ja erilaisten virkistystoimintojen ja liikuntalajien määrä kasvaa. On järkevää suunnata harrastustoimintaa sille parhaiten sopiville alueille, etteivät kaikki luontoalueet kulu käytön myötä.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelukokonaisuus on arvioinut, että Paloheinän pysäköintipaikat riittävät edelleen hyvin alueen kaikille käyttäjille, vaikka frisbeegolf rata perustettaisiin Paloheinänmäelle. Nykyisin suurin ruuhka pysäköintialueella on hiihto- ja pulkkailusesongin aikaan, jolloin frisbeegolf rata tulee olemaan suljettuna. Tämän lisäksi Paloheinänhuipulle on hyvät yhteydet julkisella liikenteellä, mikä on ollut myös peruste radan sijoittamiseksi sinne.

Frisbeegolf**Palaute:**

Tähän alaosioon tuli 125 kommenttia, joista noin puolet oli vastustavia, noin kolmasosa puoltavia ja loput kysymyksiä tai neutraalia suunnitelman kommentointia. Positiivisissa palautteissa kiitellään suosituille harrastukselle osoitettua uutta harrastepaikkaa ja radan monipuolisuutta. Huoliksi vastaajat mainitsivat pelaajien aiheuttaman roskaamisen ja maaston kulumisen. Kommenteista nousee esiin myös huomio, että lajia harrastaa paljon nuoret ja keski-ikäiset miehet, mikä herätti kommenteissa kysymyksen alueiden käytön tasa-arvoisuudesta.

Ma403-35_Vuorovaikutusmuistio.doc

Lainausotteita palautteista:

Palaute ” Hienoa, että saadaan uusi rata Helsinkiin. Odotan innolla radan valmistumista. Puita ilmeisesti on tarkoitus suojata, varsinkin heittopaikkaa lähimmät puut ja se on hyvä asia. Puut ovat hyviä luonnollisia esteitä ja tekevät väylistä haastavia. Lisäksi toivoisin suojaverkkoja, jos korin lähellä on seuraava heittopaikka. Tiit saisivat olla isoja kuten Kivikossa. Siltämäen tiit esim. ovat liian pieniä ja pitäisi korjata. Hyviä heittoja kaikille!”

Palaute ” Hei hieno juttu, että saadaan monipuolisuutta alueen liikuntapaikkoihin. Baanat näyttävät hyvin sijoitetuilta ja ottavat huomioon myöskin nykyiset liikunta ja luontoalueet. Kuinkahan moni kommentaattori on koskaan pelannut frisbeegolfia? Mukava laji kokeilkaahan. Useat lajit ovat vähävaraisille aivan liian kalliita joten on erinomaista että saadaan ilmaista tarjontaa. Takuuvarmasti kävelijöiden/juoksijoiden ym harrastaminen ei tästä hankaloitu. Iloista liikuntaa ja mielen virkistystä kaikille:).”

Palaute ” Suunnitelma on kerrassaan erinomainen ja ko. alueella on hyvin tilaa myös frisbeegolfajille. Helsingin nykyiset frisbeegolf radat ovat kroonisesti ruuhkautuneet, ja tämä hanke tuo kauan toivottua apua lajin alati kasvavalle harrastajamäärälle.”

Palaute ” Miksi ihmeessä kaupunki tunkee tällaista 18-reikäistä ammattilaisten frisbeerataa vilkkaassa ulkoilukäytössä olevalle ulkoilualueelle, kun yhdeksänkin rataa olisi liikaa tällaisella alueella. Koko hanke pitäisi haudata.”

Palaute ” Täysin väärä paikka radalle. Alueella paljon muuta liikuntatoimintaa ja lentävät kiekot ovat selvästi vaarallinen asia. Alueelta käsittäkseni kiellettiin jo osittain maastopyöräilyä vaarallisuuden takia, vain nuo kartan alueet ollaan jättämässä. Pyörissä sentään kuljettaja ja jarrut, lentävää kiekkoa on enää paha pysäyttää heiton jälkeen...

Lisäksi Helsingissä on oltu huolissaan polkujen kulumisesta, kai tuo siis koko rata siis sorastetaan väylien mukaan ja siirtymiltä, ettei tule kuravelliä kaikki paikat? Oletteko käyneet katsomassa esimerkiksi Siltämäen rataa, aivan järkyttävää kuravelliä koko seutu. Metsäväylät on myös melko karua katsottavaa kun puut on kiekonosumista kaarnattomia. Ei kiitos tätä Paloheinään. Tehdään radat Niskalan pelloille, siellä on hiukan korkeuseroa ja kiekkoilijoita kun ei kura tunnu”

Palaute ” Lähellä Siltämäen kenttää asuvana sanon, että tällaiset kentät pitää järjestää paikkoihin missä muut kulkijat eivät liiku samalla alueella. Siltämäessä kiekot lentelee kevyenliikenteen väylille ja viljelyspalstoille. Lisäksi rata muistuttaa sotatannerta: tiellä olleet puut kaadettiin surutta ja kulkuväylillä lilluu muta. Muut ihmiset eivät voi enää nauttia puistosta.”

Palaute ” Frisbeegolf on suosittu laji, joten lisää ratoja! Ratojen yhteydessä voisi olla selkeät jäteastiat esim. jokaisen heittopaikan yhteydessä. Monesti kaveriporukat ottaa kierroksen yhteydessä virkistysjuomia tai pitää picnic-tauon ja tuntuu että tölkit ja roskat jätetään luontoon.”

Vastaus:

Frisbeegolfin suosio on kasvanut viime vuosina valtavasti. Laji on vakiintunut ja suosittu liikuntamuoto, jota harrastetaan suorituspaikkojen puuttuessa spontaanisti mitä erilaisimmissa ympäristöissä. Esimerkiksi Liikuntapalvelukokonaisuudelle tulee jatkuvasti paljon toiveita frisbeegolf ratojen lisäämisestä Helsinkiin.

Palvelun järjestäminen on tarpeellista, sillä se edistää eri-ikäisten ja -kuntoisten kaupunkilaisten liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksia. Kynnys lajin harrastamiseen on matala niin vaadittavan osaamisen kuin kustannusten näkökulmasta ja laji on tässä mielessä inklusiivinen ja sosiaalista tasa-arvoa edistävä. Frisbeegolf on lisäksi terveysvaikutuksiltaan yhteiskunnallisesti erittäin toivottava, sillä se on pitkäkestoista matalalla sykkeellä ulkoilmassa tapahtuvaa liikuntaa. Lajin olosuhteiden parantaminen kohdentuu hyvin sellaisiin väestöryhmiin, joille tervehenkisistä

Ma403-35_Vuorovaikutusmuistio.doc

liikunnallisesta harrastamisesta on merkittävää hyötyä, kuten teini-ikäiset ja varhaisteinit, jotka eivät ole mukana ohjatuissa harrasteryhmissä.

Onnettomuudet frisbeegolfradoilla ovat harvinaisia. Yleisesti ottaen frisbeegolfin pelaajat välttävät vaaratilanteita, koska jo lajietiketissä puhutaan, että heittäjä on vastuussa omasta heitostaan. Helsingissä frisbeegolfradoille on asennettu opastetaulut, jossa tiedotetaan lajin pelisäännöistä ja lajietiketistä. Lentävät kiekot voivat kuitenkin lisätä etenkin koettua turvallisuuden tunnetta ja vähentää tiettyjen ihmisryhmien, kuten lasten ja vanhusten, liikkumista alueella. Tämän takia frisbeegolfradat tulee suunnitella huolella ja välttää esimerkiksi väyliä, joiden heittolinja ylittää ulkoilureitin tai kulkee reitin mukaisesti.

Lisääntyneen ja uusien käyttäjien aiheuttaman mahdollisen roskaamisen estämiseksi alueelle on tarkoitus sijoittaa radan varteen roska-astiota.

Maanpinnan kulumista ja kasvillisuusvaurioita ehkäisee se, että rataa ei käytetä talvisin ja se, että rata on suljettuna myös kevään ja syksyn ”kelirikon aikaan”. Tämä vähentää osaltaan frisbeegolfin vaikutuksia ympäristöön. Aukiolorajoitteiden lisäksi kulutusta pyritään vähentämään hyvällä ja selkeällä kulunohjauksella ja suojaamalla maanpintaa hakepoluilla siellä, missä kulutusta on tulemaan eniten.

Luontoarvot**Palaute:**

Puiden kaataminen, ulkoilutoimintojen sijoittaminen arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen sekä Keskuspuisto jo itsessään on herkkä aihe helsinkiläisille, joten luontoarvoihin liittyvistä 25 kommentista suurin osa oli kielteisiä. Frisbeegolfradan pelätään heikentävän alueen monimuotoisuutta ja häiritsevän alueen elämistä mm. lepakoita, liito-oravia sekä mäellä saalistavaa hiirihaukkaa.

Lainausotteita palautteista:

Palaute ” Niityt ovat erityisen uhanalaisia luontotyyppinä Helsingissä. Paloheinään pitäisi tämän niityn ja lähimetsät raiskaavan frisbeegolfradan sijaan pikemminkin alkaa istuttamaan kukkaketoa ja muuttamaan alueet niityiksi ja pölyttäjiä sopivaksi elinympäristöksi. Vuosaaren täyttömäestä oppia. Aivan ylimitoitettu hanke väärään paikkaan. Kommentteissa Siltämäestä on huonoja kokemuksia, niistä oppia. Paloheinässä jo muutenkin niin paljon käyttöä, ettei tämä sinne mahdu.”

Palaute ” Rata 14 ainakin liippaa liito-oravan ydinaluetta. Onko hankkeessa huomioitu, että laji tarvitsee myös liikkumiseen puita (joita ilmeisesti ollaan ydinalueen vierestä nyt kaatamassa).”

Palaute ” Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelma 2018–2027:

”Paloheinänhuipun niittyalueita kehitetään kulutusta kestäviksi, kukkiviksi ja tuoksuviksi alueiksi, joilla voi oleskella ja joita voi ihaila kauempaa. Kukkiva niitty tarjoaa elinpiirejä hyönteisille ja pienille nisäkkäille. ” Miten tämä edistyy radan puitteissa?”

Palaute ” Tällainen kiekkojen heittely pitkin metsiä sopii huonosti luontoalueelle. Ensin raivataan metsä täyteen leveitä, paljaaksi hakattuja väyliä ja sitten pelaajat tallovat loputkin aluskasvillisuudesta karanneita kiekkoja etsiessään.”

Palaute ”Viimeksi Pirkkolan metsän onnetonta liikuntahallia kaavoitettaessa lupailtiin, että tämän jälkeen on aika lopettaa Keskuspuistoon kajoaminen. Eipä mennyt aikaakaan, kun kaupunki on taas puiden kimpussa, nyt Paloheinän luonnonsuojelualueella pyöräilyväyliä rakentamassa. Kaupungin tarkoituksena näyttää olevan muuttaa Keskuspuiston kaikki hienot luonnonvaraiset metsät ja viheralueet vähitellen jonkinlaiseksi liikuntapuistoksi, jota rakennusvirasto hakkaa ja raivaa mielensä mukaan.”

Ma403-35_Vuorovaikutusmuistio.doc

Palaute ”Ei missään tapauksessa frisbeegolfrataa Paloheinän huipun ympäristöön. Sitä varten jouduttaisiin kaatamaan puustoa ja poistamaan kasvustoa, ja juuri nyt niitä pitäisi vaalia entistä enemmän. Rakennetaan radat alueille, jotka sopivat siihen paremmin.”

Palaute ”Hämmentävä suunnitelma, missä ei ole huomioitu liito-oravan ydinalueita (se on aivan radan 14 vieressä) Lienee laitonta edistää projektia ilman ELY-keskuksen luoa ja laajaa luontoselvitystä.”

”Onko alueelle tehty aidosti luontoselvitys? Alueella asuvana olen nähnyt tuolla usein kesäisin lepakoita, jotka ovat (kaikki lajit) Suomessa rauhoitettuja/suojeltuja. Näinollen alueelle Ei saa tehdä toimia jotka voivat vaarantaa lajin selviämistä. Voisiko kaupunki kerrankin tehdä asiat ”by the book” - eli thwdä luontoselvityksen, kosnultoida luontojärjestöjä ja vasta sitten ”tehdä suunnitelmat”? Kansalaisilla on mennyt täysin usko virkamiesten tarkoituksperiin. Onko tämä taas samanlainen case kuin Pirkkolan korishallihanke?!”

Vastaus:

Suunnittelussa on käytetty lähtötietona Helsingin jatkuvasti päivittyvää luontotietojärjestelmää, johon on koottu tiedot arvokkaista, rauhoitetuista ja suojelluista luontokohteista sekä eliölajeista. Paloheinänhuipulla, frisbeegolfradan suunnittelualueella ei ole arvokkaita luontokohteita. Osa väylistä sijoittuu näiden arvokkaiden luontoalueiden läheisyyteen, mutta kuitenkin niistä etäisyyttä ottaen. Arvokkaiden luontoalueiden läheisyys on otettu väyliä suunnittelussa huomioon siten, että heittoreitit eivät ohjaudu edellä mainituille arvoalueille.

Radan takia ei kaadeta täysikasvuista puustoa, joten vaikutukset liito-oraviin ovat vähäisiä. Liito-orava menestyy hyvin urbaaneissakin oloissa esim. rakennetuissa puistoissa ja kerrostalotonteilla.

Frisbeegolfradan vaikutukset myös lepakoiden elinoloihin voidaan arvioida olevan pienet: suuria puita ei kaadeta eikä valaistusta lisätä. Harrastajat liikkuvat radalla valoisaan aikaan, kun taas lepakoiden aktiivisin aika vuorokaudesta sijoittuu ilta- ja aamuhämärän väliin.

Väylistä iso osa sijoittuu puuttomille niityille. Puustoisille alueille sijoittuvat radat on linjattu sellaisiin kohtiin, joissa kasvaa täyttömäelle istutettua nuorta metsää ja joissa on hiljattain tehty metsänhoitoa mm. pienpuiden poistoa. Näin ollen metsät ovat varsin avaria jo valmiiksi. Kulkureiteiltä, yksittäisten väyliä varrelta, poistetaan hieman vesaikkoo ja pienpuita kuitenkin siten, että puustoa jätetään suojaksi linnuille ja muille eläimille. Väylät kulkevat luonnonmaastossa puiden lomassa ja puut tuovat peliin oman tärkeän haasteensa. Tarvittaessa isommista puista voidaan poistaa alaoksia. Väylillä olevia, heittolinjoille sijoitettavia runkopuita suojataan. Suunnitelman toteutus sisältää myös uusien suojaavien puiden ja puuryhmien istuttamista täyttömäen alueelle.

Nykyiset niittyalueet säilyvät niittyinä myös frisbeegolfradan rakentamisen myötä, mutta rata luonnollisesti vaikuttaa niityn lajistoon, koska rataa niitetään ja käyttäjät tuovat kulutusta. Alueelle muodostuu lajistoltaan erityyppisiä niittybiotooppeja. Tavoitteena on niittää väyläalueet noin pari kertaa kesässä ja väyliä ympäröivät niityt 1 - 3 vuoden välein. Niittyverkoston kehittämistyön myötä on tunnistettu Helsingin arvokkaimmat niittykohteet ja kehittämistarpeet. Paloheinänhuippu on mukana verkostotyössä ”muu niitty” -statuksella, eikä sillä ole tunnistettu erityisen arvokkaita piirteitä. Niittyjen määrää Helsingissä kasvatetaan määrätietoisesti koko ajan, mm. muuttamalla nurmikoita niityiksi.

Pyöräily ja muut käyttäjät

Palaute:

Paloheinänhuippu on nykyisin suosittu ulkoilualue ja monen lajiharrastajan käytössä. Alueella liikkuu mm. maastopyöräilijöitä, suunnistajia, lenkkeilijöitä ja kuntoilijoita sekä muita ulkoilijoita. Talvisin alueella liikkuu lisäksi hiihtäjiä ja mäenlaskijoita. Mäen kaakkoisrinteelle sijoittuu virallinen aidattu pulkkamäki. Tässäkin osuudessa selvästi kantaa ottavista kommentteista suurin osa oli hanketta vastustavia.

Lainausotteita palautteista:

Palaute ” Haetaanko tässä väkipakolla törmäyskurssia eri lajien harrastajille. Fribarata ei mahdu tuohon paikkaan turvallisesti. Tämä osa keskuspuistoa on jo täydessä käytössä, joten tilaa vievien väylien johdosta muut joutuisivat väistymään. Sitäkö tässä halutaan. Kuka tätä älytöntä hanketta ajaa kuin käärmettä pyssyyn. Tulkaa nyt ihmeessä paikan päälle katsomaan viikonloppuisin tai arki-iltaisain kuinka paljon ihmisiä ulkoilee täällä.”

Palaute ” Tästä suunnitelman osiosta näkee, että suunnittelijoilla ei ole ollut selkeää käsitystä, mihin Paloheinän huippua käytetään ja mitä liikuntalajeja siellä harrastetaan mainitun pyöräilyn lisäksi, kun näitä muita lajeja ei ole edes tunnustettu suunnitelmassa. Olisi ollut suotavaa, että joku olisi jalkautunut katsomaan ja tilastoimaan näitä muita liikuntalajeja ihan paikan päälle. Alueella treenaa useampi ulkoliikuntaryhmä, jotka käyttävät mäen eri puolia (ylämäet, nurmikentät) treeneihin. Jäähallin kiekkojunnut ja taitoluistelijat tekevät paljon oheisharjoittelua mäellä ja sen ympäristössä. Mäellä harrastetaan myös polkujuoksua, mäkinousua, sauvakävelyä, suunnistusta, pyöräsuunnistusta, koiran ulkoilutusta jne. Mikään näistä lajeista ei taivu kuntoportaisiin, ja oleellista mäkitreeneissä on juuri tuo jyrkkäkorkeusero, mikä ei toteudu pururadalla. Esimerkiksi mäen koillispuolella menee ihan syystä polku, mihin nyt oli sijoitettu yksi radan väylistä. Lisäksi yksi väylä mäen lounaan puolella menee kulkutien poikki, mikä on tietysti suuri riski ulkoilijoille. Peukku frisbeegolfille, mutta paikka on ehdottomasti väärä, jos useamman muun lajin harjoittelumahdollisuudet menetetään saman aikaisesti.”

Palaute ” Kyllä nyt meitä pyöräilijöitä koitetaan laittaa ahtaalle, missään muualla ei ole yhtä hyvää maastoa kuin paloheinän mäellä. Fribara tarvitsee sellaisen ympäristön jossa ei muita ulkoilijoita liiku. Nyt oikein haetaan vaaratilanteita. Kuinka käy jos kiekko osuu vauhdissa olevaan pyöräilijään. Päädytäänkö ojaan, päin puuta vai jääkö joku muu kulkija alle. Tuolla liikkuu myös paljon lapsiperheitä.”

Palaute ” Pyöräilyn rajoittaminen nykyistä huomattavasti pienemmälle alueelle lisää näiden alueiden kulumista. Nykyinen reititys palvelee maastopyöräilyä paremmin, sillä vuodenajasta riippuen osa reiteistä ei ole esim. peitteisyyden takia ajettavissa. Olisi mielestäni täysin mahdollista lisätä reittejä frisbeegolfratojen läpi. Useita suosittuja reittejä kulkee huipulta sen kaakkoispuolisen metsän läpi jatkuen ulkoiluväylän läpi kohti eteläpuolista metsää, johon on suunnitelmassa merkitty frisbeegolfradat 2.-5. Näiden läpi olisi hyvä vähintään merkitä pyöräilyreitti, sillä pyöräily tulee jatkumaan tuosta läpi joka tapauksessa. Myös ratojen 6.-10. sijaintia tulisi tarkistaa niin, että pyöräily väylien lomitse alas asti olisi mahdollista. Frisbeegolfradan käyttö on mukava asia ja lisännee alueen käyttöä. Tästä johtuen alueelle tulisi sijoittaa lisää roska-astioita.”

Vastaus:

Helsingin kaupunkirakenteen tiivistyessä käyttöpaine viheralueita kohtaan kasvaa jatkuvasti, ja erilaisten virkistystoimintojen sekä liikuntalajien määrä lisääntyy. Kun viheralueiden määrä pienenee asukasta kohti väkiluvun kasvaessa, virkistysalueille tulee väijäämättä enemmän käyttöä, ja eri lajeja on voitava sijoittaa tiiviimmin toistensa lomaan. Tulevaisuudessa

Ma403-35_Vuorovaikutusmuistio.doc

helsinkiläisten tulee sopeutua eri lajien ja toimintojen tiiviiseenkin lomittumiseen, joka vaatii ymmärrystä eri toimijoiden ja harrastajien välillä. Radan suunnittelussa on kiinnitetty erityistä huomiota muiden ulkoilijoiden turvallisuuteen mm. väylien ja korien sijoittelulla sekä selkeällä opastuksella.

Paloheinän rata olisi käytössä ainoastaan kesäkaudella ja talvikaudeksi radan varusteet (korit, heittopaikat, opasteet) siirretään pois alueelta. Myös kevät ja syyskaudella pahimman kelirikon aikaan frisbeegolfrata olisi tarvittaessa pois käytöstä. Alue on siis talvikautena täysin erilaisten talviurheilulajien vapaassa käytössä. Kesällä toiminnan aikana frisbeegolfrata ei estä urheiluseurojen mäkiharjoittelua, joka sijoittuu pääasiassa kivituhkapintaisille kulkupinnoille.

Suunnittelun alkuvaiheessa käytiin neuvottelut alueiden käytöstä maastopyöräilijöiden kanssa. Palverissa sovittiin yhteistyössä näiden kahden lajin vaatimat aluevaraukset Paloheinänhuipulla.

Frisbeegolfradan kesä- ja talvikäyttö**Palaute:**

Annetuissa palautteissa on esitetty kommentteja väylien sijoittumisesta pulkkamäelle tai radan risteämisestä hiihtoladun kanssa. Frisbeegolfrata on selostuksessa määritelty olevan käytössä vain kesäaikana. Palautteissa nostettiin esiin lisäresurssit, joita vaaditaan keväisin ja syksyisin väylän rakenteiden poistoon ja takaisin laittoon. Tässä osiossa kielteisiä palautteita oli reilusti yli puolet, myösteisiä noin yksi seitsemäsosa ja lopu neutaraaleita vastauksia tai muita kommenteja.

Lainausotteita palautteista:

Palaute ” Mainiosti sopii rata kesäkäyttöön, kiitos.”

Palaute ” Tuo mäen länsipuoli toimii hyvinä lumitalvina myös pulkkamäkenä ja keventää rakennetun pulkkamäen kävijäpainetta ja turvallisuusriskejä. Voi sitä riemua, kun korona-aikana perheemme pääsi sinne laskemaan yhdessä satojen muiden lapsiperheiden kanssa. Aikuisetkin, myös äidit laskivat innoissaan ja se oli todellinen elämys meille kaikille. Frisbeeratarakenteet tekisivät pulkkailusta todella vaarallista ja huikea näkymäpaikka frisbee-hemmojen seassa houkuttelisi vain harvoja. Keski-ikäiset naiset ja heidän tarpeensa ja toiveensa pitäisi ottaa todesta. Länsirinteelle voitaisiin tehdä myös oleskeluun sopiva mindfulness ilta-aurinkorinne avoimella näköalalla, puistodivaaneilla kauniine kasveineen ja hedelmäpuineen. Meluavat lajit etäämmälle, Kiitos. Ihan sukupuohten tasa-arvoa ajatellen, tuon frisbeen keittelyyn käytetyn energian voisi kanavoida myös vaatteiden heittelyyn pyykkikoriin ja roskien heittelyyn roskikseen. Jostain syystä me järjestystä yllä pitävät huushollerskat emme syty frisbeestä.”

Palaute ”Frisbeegolfrata vähentää alueen vetovoimaisuutta muiden ulkoilijoiden, sauvakävelijöiden porrastreenaajien, koiranulkoiluttajien yms. parissa. Kesällä väylät tallaantuvat ja luonto kuluu ja kuuluu lajiharrastajien roskaaminenkin olevan ongelma. Kaiken huipuksi siis ollaan valmiita uhraamaan vähiä liikuntarahoja näiden korien poistoon talveksi ja palauttamiseen kesäksi. Kalliiksi tulee ja tämä toimintamalli jo kertoo, että alueella on jo muutenkin niin paljon muuta käyttöä, ettei tämä rata enää mahdu sinne kuin väkisin. Maastopyöräilyn haitat ja nyt vielä tämäkin kulutus päälle. Kas kun ei motocrossrataa perusteta vielä sinne sekaan.”

Vastaus:

Toiminta-alueiden päällekkäisyyden ja vaaratilanteiden välttämiseksi frisbeegolfrata ei tule olemaan toiminnassa talvisin. Radalla olevat korit poistetaan talven ajaksi. Vaikka varusteiden poisto vie resursseja, on se alueen yhteiskäytölle eduksi. Paloheinänhuipun kaakkoisreunalla

Ma403-35_Vuorovaikutusmuistio.doc

olevan pulkkamäen aitausta avataan mahdollisuuksien mukaan kesäaikana frisbeegolfväylän kohdalta.

Palautepalvelun kautta tullut palaute ja vastaus Palaute:

Onko Helsingin kaupunki todellakin rakentamassa frisbee golf rataa Paloheinään.?? Miksi ette ota esimerkkiä esim. Heinolan radasta joka on valittukin Suomen parhaimmaksi. Se on osittain rakennettu vanhan kaatopaikan päälle ja sijainniltaan ei häiritse muita ulkoilijoita. On tosi hullua että Paloheinään tuhansien ulkoilijoiden sekaan suunnitellaan tuollaista projektia. Aivan sanattomaksi vetää. Miten siellä enään uskaltaa liikkua lentelevien "lautasten" takia. On ollut rauhallinen ja nautinnollinen paikka kaikille liikkua. Luonto ja metsäpohja tulevat kärsimään siitä hurjasta trafiikista. On puhuttu laturaivosta ja saattaa olla että seuraavaksi puhutaan frisbee raivosta. Frisbeegolf on hieno laji mutta ei tällaiseen ympäristöön.

Vastaus:

Radan suunnittelu pohjautuu vuoden 2021 OmaStadi-ehdotukseen "Frisbeerata Keskuspuistoon". Helsingiläisasukkaat äänestivät ehdotuksen toteutettavien joukkoon 583 äänellä. Keskuspuistossa Paloheinän huipun alue on ainoa riittävän laaja alue, johon täysimittainen frisbeegolfrata voidaan sijoittaa.

Keskuspuisto on tärkeä luontoalueena ja toki myös asukkaille rakas virkistätymisalue. Suurin osa Keskuspuistosta on sellaista, johon ei voida ajatella sijoitettavan frisbeegolfrataa erityisesti luontoarvojen takia. Paloheinänhuippu on harvoja alueita Keskuspuistossa, jossa on valmiiksi avoimia alueita ja harvennettua nuorta istutusmetsää, joten väyliä ei tarvitse kaataa täysikasvuista puustoa. Paloheinänhuippu on vuonna 2012 lainvoimaiseksi tullessa asemakaavassa osoitettu liikuntapuistoksi (Asemakaavamerkintä VU, urheilu- ja virkistyspalveluiden alue). Liikuntatoiminnot pyritään ensisijaisesti sijoittamaan niitä varten kaavassa varatuille alueille.

Paloheinänhuippu on vanhan ylijäämämaiden täyttöalue, mikä onkin yksi syy, että siellä ei ole arvokkaita luontokohteita. Pääkaupunkiseudun alueella Talin vanhan kaatopaikan päällä on mm. frisbeegolfrata. Pääkaupunkiseudulle tarvitaan kysyntää vastaamaan useita ratoja, sillä nykyiset ovat varsin ruuhkaisia, koska lajin suosio on lisääntynyt voimakkaasti viime vuosina. Kun ratoja on kohtuudella kysyntään nähden, ne pysyvät paremmassa kunnossa ja turvallisina. Vertailun vuoksi Helsingin asukasluku on 34 kertainen Heinolaan verrattuna.

Frisbeegolfrata on suunniteltu vain kesäkäyttöön ja se suljetaan talveksi. Hiihto ja pulkkailu jatkuvat alueella aivan kuten ennenkin. Kun rataa ei käytetä talvella eikä myöhään syksyllä tai aikaisin keväällä maasto kuluu vähemmän. Maapohjaa suojataan hakkeella. Väylät on pyritty suunnittelemaan siten, että toiminnasta aiheutuva haitta muulle virkistystoiminnalle on mahdollisimman vähäinen ja vältettäisiin mahdolliset vaaratilanteiden syntyminen.

Helsingin kaupunkirakenteen tiivistyessä käyttöpaine viheralueita kohtaan kasvaa jatkuvasti ja erilaisten virkistystoimintojen ja liikuntalajien määrä kasvaa. Kun viheralueiden määrä pienenee asukasta kohti väkiluvun kasvaessa, virkistysalueille tulee väijäämättä enemmän käyttöä ja eri lajeja on voitava sijoittaa tiiviimmin toistensa lomaan. Jotta saadaan säilymään myös luontoalueita, ei jokaiselle liikuntalajille ole mahdollisuutta osoittaa omaa aluettaan. Tulevaisuudessa meidän tulee sopeutua eri lajien ja toimintojen tiiviiseenkin lomittumiseen ja toivomme, että ymmärrys toimijoiden ja harrastajien välillä paranisi, vaikka eivät itse harrastaisikaan kyseistä toimintaa.

Sähköpostitse saadut palautteet

Palaute 1:

Esitämme kritiikkimme paloheinään suunniteltua frisbee-rataa kohtaan.

Paloheinässä on Helsingissä AINOA PIENILLE LAPSILLE SUUNNITELTU PULKKAMÄKI!

Pitääkö sekin tuhota?

Viime talvet ovat olleet lapsiperheiden satumaa!

On ollut ihanaa seurata pienten lasten riemua heidän peuhatessaan lumessa ja pulkkamäessä!

Onko tämäkin luonnollinen riemu riistettävä lapsilta jonkun keinotekoisesti rakennetun aikuisten pelin tähden?

Kyselevät itkien pienen Kaisu-tytön isomummu ja isopappa

Vastaus:

Hei, ei huolta! Frisbeerata suunnitellaan vain kesäkäyttöön. Korit viedään talveksi pois ja rata on suljettuna talvisin. Pulkkamäkeä kehitetään ja sen käyttö jatkuu: turvallisuutta parannetaan valaistuksella ja aitaamisella. Sinne rakennetaan lumetusjärjestelmä, joka mahdollistaa pulkkailun myös niinä talvina, kun ei saada luonnonlunta.

****

Palaute 2:

Hei!

Tiedustelisin mahdollisuutta saada koko luontoarvoja koskeva selvitysraportti nähtäväksi.

Minkä vuoden lajilevinneisyystietoihin esim liito-oravien elinalueet kartassa perustuvat?

Vastaus:

Tiedot arvokkaista, rauhoitetuista ja suojellusta luontokohteista sekä eliölajeista on koottu Helsingin jatkuvasti päivittyvään luontotietojärjestelmään. Olemme käyttäneet tässä työssä sitä lähtötietona. Tässä on linkki

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fkartta.hel.fi%2Flink%2FbCoLEK&data=05%7C01%7Csari.knuuti%40hel.fi%7C9b66cfbdf97346c1c91008dac8ab2ba7%7C3feb6bc1d7224726966c5b58b64df752%7C1%7C0%7C638042934730926145%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=ToBKY1agJ4B3covOYI7Tk%2BMRzDMt%2B2sFHTXqKzHeFg%3D&reserved=0> Helsingin karttapalveluun Paloheinänhuipun kohtaan, jossa näkyy värialuein erilaiset luontotiedot.

Viemällä kursorin värialueen päälle, näkee mikä luontoarvo on kyseessä ja tuplaklikkaamalla aluetta, aukeaa kohdekortti, jossa on lisätietoa, mm kohdekuvaus, milloin kartoitukset ja rajaukset on tehty ja mikä eliölaji tai luontotyyppi on kyseessä. Aika monien luonnon arvokohteiden selvitystyön vuosi näkyy LTJ:ssä kohteen nimessä. Esim. liito-oravakohteissa 10/2014 tarkoittaa kohdetta nro 10 selvityksessä, joka on tehty vuonna 2014.

Frisbeegolfradan takia ei kaadeta täysikasvuisia puustoa, joten vaikutukset liito-oraviin ovat vähäisiä. Liito-oravahan menestyy varsin urbaaneissakin oloissa esim. kerrostalotonteilla, joten jalankulkijat frisbeeväylillä eivät liito-oravan puolesta ole ongelma."

Ma403-35_Vuorovaikutusmuistio.doc

Vastapalaute:

Hei ja kiitos vastauksesta.

Liito-oravaselvitystä suositellaan tehtäväksi kahden vuoden välein. Tässä hankkeessa kannattaisi luontoselvityksen tiimoilta tehdä yhteistyötä luontoyhdistysten kanssa (esin SLL). Vaikka täysikasvuisia puita ei kaadeta, niin metsän pohjan kulumisen ja pienemmän kasvuston poiston myötä viheryhteys häiriintyy. Kartastakin katsoen on huomattavissa, kuinka kapea keskuspuisto on kyseisessä kohdassa, joten se, että ratoja on vedetty metsään (ei vain mäelle/huipulle) sotii vahvasti kaupungin strategiaa vastaan (missä tarkoitus on vahvistaa luonnon monimuotoisuutta).

Palaute 3: kts liite tämän muistion lopussa

Tiedoksi

Palautteen antajat